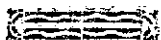

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indült BÉTSBÖL Szeredán 19. Augufthusban 1789.

Hadi - Történetek.

A' F. Tsáfzár, a' Gallitziai fő-igazgató Vezért,
a' Lovas-seregnek vezérét H. Kóburgt, a'
közelebb Foksánnál, az edgyesült Orosz sereggel, a'
Törökökön tett győzedelmének jutalmául, és örök-
emlékezetül, a' Mária Therézia Hadi nagy keresztes
Rendével meg-tisztelni méltoztatott; mellyet ezen
hónapnak 13-dikán egy maga tulajdon Kurirja ál-
tal által-is küldött — Ezen kívül, a' Hertzegnek
különös ditséretére és ajánlására, a' 2 Obesterek
Mészáros és Karajtzay; Májorok Quietovszki, Kin-
mayer, és Adjutánt Fischer Urak között, kit itt Fok-

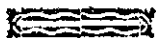
Jánnál magokat mások felett ki-mutották, egy rendkívül-való tiztségbéli fellyebb lépést kegyelmesen el-végezett. A' 2 elsőt Generál-Máajorokká, a' 3 utólsót pedig Obefllájdinántokká tenni méltoztatott.

Ugyan ezen győzedelemért 14 dikben itten reggeli 8 óraker a' F. Udvari Templomban a' *Te Deum Laudamus* el-énekelteték; melly alkalimatofszággal az *Infalutus Prælatus Zvetel* Ur által egész Czérémóniával való Mife tartottván, az itt jelen lévő Generálság, 1 gyalog, 2 Gránátéros Batalionak, a' Ts. Királyi Testörzök, és az itten lévő Tiztek és más katonaság jelen-valának.

A' közelebb múlt Vasárnap a' Szt. *István* Templomában vala azon győzedelmi pompa, mely-fezert a' Győzedelem Urának hálákot adván, a' *Te Deum Laudamus* el-énekelték.

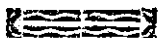
A' Fő-Hadi-Tanátstól közelebb ki-adott Tudófitás ez:

(**) A' mint az *Ujj-Palánkánál* fekvő Nagy Tábornak *Generál Komondójától*, ezen hónapnak 8-dikán költ Tudófitása G. M. B. *Vétsey* Urnak, azon 4-dikben esett, és már ez-előtt közönségsé tett tsatát, bővebb környülállásokkal tudunkra adla; az ellenség 2 külömbező Seregben jött vala O-jáh-orzágból *Teplitz* és *Portzineskán* keresztül a' leg-nagyobb sebefséggel, a' harmadik pedig *Szupánék*-felől hasanló sebefséggel, és a' mi Szélső-öri-zetinket már reggeli 6-tad-fél óraker vizfsza-vertén, már 6 óraker 2000 *Spárik* a' Generál *Vétsey* állásától tsak egy ágyu-lövésnyire valának; mozog va-

la' a' Törökségnek egélfz Serge, és azon valának, hogy az említett Generál Sántz Linéáját meg-bontsák; de az ágyuzó népnek kemény és jól botsátott tüze, és a' kemény-lövő vadászoknak puskázáfok által mindenkor vefzedelemmel veretének-vifzfza. — Azon közben meg-érkezik az ellenség minden-felől lovan és gyalag olly nagy számmal, hogy az előttünk álló ellenségnek fokóságát leg-alább 7 ezerre számlálhatjuk vala. A' *Spáhi* egy kevésbé távúllabb meg-állának; de a' Jantsárok a' jobb szárnyunkan lévő vadászokra tellyes és el-tökélllett dühöfsséggel kivánnak vala rá-ütni, melly szándékjokat midön nem tzeljok-szerint érhatték vólna-el, egy által-ellenben lévő hegyetskére 14 Zászlót felverének. Egy más *Jantsár* és *Spáhi* Sereg azonban *Belha-Rékan* keresztül a' mi ball-szárnyunknak került, és hafanló dühöfsséggel kíván vala rajtunk keresztül rontani; de a' mi gránáttal zápor tüzünk által háromszor veretének-vifzfza. Ugyan ekkor igyekezik vala az ellenség az ugy nevezett *Bojana-Jelenözen* keresztül-is a' mi hátunk-megé kerülni, és minket hátúlról meg-támodni; de ezt is előre fajditván, 1 Ofztály gyalogság 1 ágyuval oda küldeték. —

Egy illyen, a' mi erönket fokkal fellyül múltó számától támodtatván-meg minden-felől, a' nevezett Vezér Ur, söt azt-is látván, hogy a' hátúlról-való meg-kerüléffsel fenyegettetik; el-végzé magában a' Generálmájor, hogy maga támodja-meg az ellenséget; melyre nézve a' *Stáin* Sergéből 1 Bataliont, Obestier *Vérnek* alatt, 4 ágyukkal; és 3 Sqvadrom

Húzfárt Májor *Révay* alatt ki-küld a' hadi-rendből, és az ellenség eleibe mozdítja. A' Húzfárok előbb elől mennek vala, és el-rejték a' gyalagoknak sorjokat; midőn azonban fél-ágyu lövésnyire vólnának az ellenségtől; két szárnyra vonnya hirtelenséggel magát a' Húzfárság, a' midőn a' közben maradt gyalogság olly eleven ágyu-tüzzel kezdé az ellenséget köszönteni, hogy a' hirtelen el-rémült ellenség leg-ottan meg-fzaladván, a' farkantyuba kapott paripájú Húzfárok által egészfen az ugy nevezett *Preborer* koltsig kergettetének.

Az ellenség el-eskeinek száma leg-alább-is 400-ra mégyen; mert azok-közzül tsak miis 63-mat temettünk-el; többet láttunk pedig a' *Spdrik* által elvitettetni 200-nál, holtat és meg-sebefedet — és az útban magok-is sokot el-temedtenek. — Az el-esett sok lovaknak drága nyereg szerfszámaikból tsak azt hozhatjuk-ki, hogy az el-eskek száma között nagy rangú Törökök-is lettenek légyen. Mi itt el-vettük az ellenségnek egy leg-nagyobb zöld Sellyem Zászlóját; és tsak ennek az egynek leheténk Urává, noha 4 más Zászlótartók-is le-lövetének (ugy vigyáznak a' Törökök a' Zászlóra.)

A' mi népünk itten gazdag prédát nyert. A' miéink közzül itten el-esett az *Erdödi* Húzfár *Sergéből* All-Hadnagy *Jelenfy*, és 15 Húzfárok; a' gyalagok közzül, többnyire a' Szabad-fergekből, 16 emberek; és 7-en sebeket hoztanak-vizfsza. Azokon kívül, kiket már az első Tudófitásában a' Vezér meg-ditsért vala, a' Jágerek Kapitánnya *Dándini* és Hadnagy *Franknak*-is nagy ditséreteket ad.

Ugyan

Ugyan azon napon, t. i. Aug. 4-dikén dél-után 13 hajókra rákadék az ellenség és a' Dunára kerekedék, és egész étzaka hajókázik vala; *Orsova* körül fergét még nagyobb számra szaparította, és az egész *Szupáneki* környékét körül hajókázván, ez okozta G. M. *Vétsey* Urnak, hogy a' maga népével Aug. 5-dikén *Therégovdig* magát visszahúzza, hová Fegyvertármester *Klerse* a' maga népének edgyik részét segittségül küldvén, magát kemény lábra állította. — Minthogy Feldmarsal Gróf *Hadik* Ur ő Excellentziájának közelebb volt Tábori nyavallyája egész testében olly erőtlenséget okozott, hogy tovább a' vállain lévő nehéz Tábori terheket tellyességgel nem hordozhatja, hogy a' nagy Tábornak fő Vezére lehessen; tehát e'-szerint a' Nagy Tabor B. *Laudonnak* adatott. (**) *Laudonnak* pedig helyébe, a' Horváth-orzági Tábornak fő Vezérévé tétetett *Pellegrini*; kit a' múlt Vasárnap világos kék Magyar Húzfár köntösben vala tulajdon szemeinkel szerentsénk az Udvarban szemlélni. — Hogy az Agyuzó-Sergek' fő Vezére valaha Magyar Uniformist öltözött volna-fel magára, arról a' Historiák sem emlékeznek; e' pedig igaz.

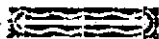
A' 62-dik Kurirban a' Hertzeg Hohenlohé Tudósításának hátra-maradt része.

A' fő Vezér Ur minden népét ekkor készen tartja vala a' tsatára, és 10-ed-fél órakor meg-is érkezék az ellenség Lovas-ferge a' miénk ellen; de egész 2 órák alatt egyebet semmit sem tsinála, hanem edgyenként lödözni kezdének távúlról; az á-

gyukból-is lövének edgyet kettőt, de olly szerentséfen, hogy egy legyet sem fértetnek vele; a' honnan tsak hamar a' gyalog Törökök jobb és bal-felől az erdőbe, a' lovasok pedig más-felé el-hátrálának olly véggel, hogy más-nap üfsenek a' mi Sántzunkra a' gyalagok, a' lovaság pedig az alatt bé-rontson. De minthogy efsős idő vala, és itt a' havafok között 5 óra alatt ugy meg-nőnek a' folyó patakak, hogy épületeket vífznek-el magokkal, és a' fákat gyökereftől ki-tekerik — s el-is apadnak ezen 5 óra alatt, tartott a' Vezér Ur, hogy ha az efsőzés fokáig tartana, a' már-is fokot szenvedett és el-sonyorodott nép, több sonyoruságot kéntelenítettvén ki-állani, ha tovább-is éjjel nappal az ellenséget lesné, és így az ellentállásra-is erőtelenebb fogna lenni; azért el-végezé magában, hogy minden kéfedelem nélkül maga üfsön az ellenségre, hogy a' nagyobb rofznak ellene álhassan.

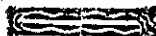
A' fenn említett Májor *Dániel* Ur azért, ki az ellenséghez leg-közelebb áll vala a' maga Székely Húzfárjaival, vészti a' Vezértől a' parantsolatot, mely-szerint az ellenségre való első rá-ütés ezen Ur-nak ajánltatik vala; és egyfzersmind más-felől-is 9 tüzg Székely Húzfár állittatik - ki az ellenségre való ütésre; és a' *Toskána* Húzfároknak 4 tüzgja parantsolatot vészten, hogy az ütközötnek segittségül légyen. A' Fő-Vezér maga áll edgyik szárnyára a' Lovaságnak, és szép tsendefen megy az ellenség-felé; melyre az ellenség' lovas népe el-válván a' gyalogságtól, Trombitát fútat *Hohenlohd* a' se-bess rá-tsapásra, és az egész lovas népnek egyfzeriben

riben való rájok-ütését parantsolja ; ezt látván a' Törökök meg-fordúlnak , és lafsú lépésekkel vízfza-térének. Előbb tsak lafsan nyomúlnak vala vízfza ; de minekutánna látnak , hogy a' Húzfárok reptiben vagynak utánnak , ök-is öfzve zavaradá-nak , és minden rend-nélkül sebess nyargalva fza-ladának-el ; mellyet a' gyalagok-is hasanlóképpen tselekedének. — Az ellenségnek ezen meg-rettené-sét a' miéink haszonra kívánván fordítottani , leg-na-gyobb erővel és sebefséggel utánna fzaladának az ellenségnek , a' fzaladás közben , mint a' répát ugy apritotta a' Székely kard a' kopotz főt , ugy , hogy a' fzaladásban és ezen tsatában egynéhány 100 Tö-rörök maradának a' tsata-piattzon , többnyire kéz , fő és orr nélkül ; 4-et el-fogtanak , 2 Záfzlót , 20 terhelt fzekeret ; 1 puska-póras fzekeret el-vettenek , fok ökrököt és mintegy 100 lovakat prédába nye-rének. A' Hertz. *Hohcnlöhé* Ur bizonyság tétele fze-rint , a' Székely Húzfárok' Májora *Bara* Ur , ezen tsatában a' maga *Avántgárdába* elől-ment Székel-lyeit mindenütt ki-mondhatatlan vitézséggel vitte ; Májor *Dániel* Ur pedig itt mind meg-rettenthetlen fzivét , mind hadi-böltsefségét , mind különös vitéz-ségét ki-mutotta. Ditséri a' Hertzeg minden ezen tsatában meg-jelent Tisztjeit , All-Tisztjeit és az e-gélfz népségét. — A' leg-nagyobb ditséretet pedig a' Székely Húzfár Regimentnek adja ,

A' Felséges Tsáfzár a' Hertzeg *Kóburgtól* ide küldetett Kurirt , fő Hadnagy *Vermattit* Kapitányá , és helyyébe a' más Kurirt *Stabfz Kadét Petz-t* fő Hadnadgyá tenni méltóztatta ,

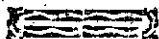
Apróbb

Apróbb Hadi Történetek.

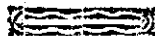
Egy *Grádiskai* Levélben az iratik: „Még a' további hadakazó Plánumról egy szó bizonyost sem tud senki-is a' Feldmarfalon kívül, mihez fogunk kezdeni. Mi azt gondoljuk, hogy most leg-előbb *Kofzaráitz* Várát fogjuk meg-venni, hogy ez-által a' *Prédor* és *Bányaluka* között való közösülést el-gátolhassuk. — Juliusnak 30-dikán egy más *Grádiskából* érkezett Levélben ez iratik: hogy a' múlt hónapban uralkodott szörnyü hévség miatt igen sok embereink kezdettenek vala betegeskedni; de már most számos gyógyúltak jönnek-ki a' betegek' házából — és a' halál szemlátomást kezdett szűnni. — Berbirben minden nap 1500 ember dolgozik, hogy mennél hamarébb lehet jó karba állithassák a' Várat. A' *Bányalukai* kapu kö-fallal rakatik-bé, és csak egy kis gyalag-járó ajtót hagynak ott rajta. Az itten lévő Kaszármakot épittetik, és ezeken-kivül a' Tiszteteknek számokra egy más különös Kaszármátskát tsináltatnak. A' fő Vigyázat a' *Prédori* kapunál lészzen. — Sergestől mennek a' Mester-emberek a' Feldmarfalhoz, hogy nekik engedjen lakó helyet Berbirben; és azt-is irják, hogy a' *Laudon* keze rövid idő alatt ugy el-változtatta ezen Várat, hogy ha most a' meg-szökött Törökök visszajönének alig esmernék-meg. — A' *Berbiri* Kerületben a' mi népünk 50-ezer mázsa szénánál többet tsinált és a' vizen által-is hordotta, azon-kivül a' Várme-gyékből-is szüntelen hordják a' szénát; de még több préda-is fog jöni ezen mi bőv gyűjteményünkhöz; mert az ugy nevezett *Lifzer* földén most gyűjtenek és

arat.

aratnak a' Bosznyákok 150 fegyveres népnek őri-
zete alatt, és ezt a' mi Húzáraink nem igen jó
szemmel nézik. — Feldm. *Laudon* igen frissen va-
gyon, és Fegyvertármester *Mitrovski* Ur is meg-
gyógyult. — 24-dikben 7 Bosznyákot és egy Törö-
köt kaptanak a' Húzárok a' füben el-buva, kik a'
mi Táborunkot akarják vala meg-kémlelni. Meg-
fogák a' Húzárok mindeniket és a' Várba hozzák,
hogy törvényt szolgáltatassunk fejekre. — A' napok-
ban érkezék meg egy Sereg 140 emlékeztető ezüst
és arany pénz a' mi Táborunkhoz, a' magakot vi-
tézüil viselő nép számára; mellyet a' Feldmarfal
leg-ottan az egész Táborban meg-hordoztata, és az
arról tett rendelést mindenütt ki hirdetteté.

N. Kálló 5. Auguszt. — „M. Tanácsos és Rend-
szerint való V. Ispány *Vajay Vay Josef* Ur, ő Fel-
ségétől a' Helytartó Tanács-széken Tanácsosnak té-
tetvén, ezen változás által meg-üresült Rend-szerint
való V. Ispányi-székébe, ezen T. N. Vármegyének,
tsak ugyan ő Felsége által, eddig vólt második V.
Ispányunk T. *Szathmári Király Josef* Ur; a' máso-
dik V. Ispányságba pedig T. *Ovári* és Szt. *Miklófi*
Pongrácz György Ur helyheztetének. — Hasanló vál-
tozás esett a' T. N. *Szabolts* Vármegyei Törvény-
széknél-is, nevezetesen: minekutánna T. *Szolnaki* és
Jármii Jármii Mihály Ur, az ezen T. Törvény-szék-
nél, ennek első fel-állításától fogva ez ideig szintén
nagy hűséggel 's ditséretesen folytatott *Præsidiumát*
maga önként ő Felsége lábai előtt le-tette vólna
tekintvén ő Felsége sok érdemeit T. *Joblantsay Petes*
János Urnak, — — — — —

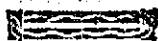

melyeket mind annak-előtte, mind pedig azután, míg t. i. a' meddig a' N. *Hajdú Városok Kerülete* hajdoni lábán állott, annak Kapitányságában, mind azóta, míg a' nevezett Kerület F. Királyi hatalom által ezen T. N. Vármegyéhez tsatáltatott, ennek Törvény-széke mellett, mint leg-elsőbb *Afsefsor* vagy Tábla Biró korában hivségesen véghez vitt, a' fenn nevezett T. *Joblantsay Pétes János* Urnak kegyelmesen ajándékozni méltóztatott: Kiis Juliusnak 31-dikén a' T. *Szabolts Vármegyei Törvény-szék'* Székülö házában, az arra a' tisztelesség-tételre meg-jelent számos fő Uraságok' jelen-létében, minekutánna tsak nem régiben félben-szakasztott régi eleink' ditséretes szokások-szerint (Hivataljáról nyert *Decretumát* egyszer'smind ki-mutotván) bé-köszöntött volna, *Præfesi* széket ezen T. N. Vármegye Táblájának kettőzött örömmel által-vette.

Elegyes Tudósítások.

Szeben 5-dik Aug. — „ Iszonyú a' félelem a' *Vulkhkánnál*, hasanló a' *Verestoronynál*, de százszorosa nagyobb *Brasónál*, a' hól, a' mint egy Gavalér Húszár Tiszt Leveléből látjuk, a' *Bodzán* 3 puská lövésnyire fekszik Táborban a' Pogányság; melyre nézve egész *Háromszék* a' maga ingó bingó portékáit, jovait el-vermelte, és a' félelem ágyán 's rettegés párnáján nyughatatlanul vigyáz. — A' Fő Vezérünk H. *Hohenlohé* már rég el-költözött *Szebenből*, és *Brasóban* vagyon szálva; mert a' *Bodzán* belől teméntelen a' vállagátott *Nátoliai Ozmanak'*

nak' száma; kiknek egy része, u. m. 30-ezer a' H. Kóburg' ereje próbálására-is már rég el-ment. (meg-is tanította őket H. Kóburg) Erdély igen félelmes. — Itt a' fok eszözés miatt Erdélyben a' mi kiss gabona lett - is, el - vezett a' lábán aratatlan némely helyeken, másut pedig Kalangyában költ-ki. A' hól máskor 100 szekér széna vólt, most tsak 20 vagyon, még-is a' tér-helyeken a' bugják 2 — 3 arasznyi vizben állanak. Mit reméljünk? Tor dáról-is azt írják, hogy Erdélyben a' fok eszözés által, a' szárazság miatt igen szükön termett a' Gabona 'saz-is mind veszedelemben vagyon; a' marha-döge pedig megint kezdődik Erdélyben minden-felé. — Ezt a' Kurir írja a' Szebeni Levélre: — „ Ne félyen már most Erdély; mert a' mint a' közelebb költt Kurirból meg-tettzik, Hertzeg Kóburg a' Moldovai Török Tábornok meg-korbátsolván, elébb moz-dúlt Oláh-országba, és az Orosz Tábornak-is már ezen Táborral közösülése lévén, Erdélyben a' kopatz fejü legényeknek figét fog mutotni H. Hohen-lohé. — A' Prufszus Király fíjáról, és egy Királyi vérből szármozott Svéd Hertzegről az a' hir Bétsben, hogy áll-ortzás név alatt, a' jelen-való időben Bétsben vólnának, és hogy egy Frantzia Királyi vérből szármozott Hertzeg-is minden órán váratnék, ki a' zenebona elől húzván el magát, a' két előbb említett Hertzegekkel Belgrádnak ostromát szándé-koznának meg-nézni — de tsak alig ha szerentsé-jek léfzen ezen irgalmatlan tüzi játéknak szemlélé-séhez; mert a' mint a' titkok' agya velejébe tekintgető Politikusok mérik erősiteni, a' Porta maga kéri az

Ausztriai Háztól a' békefséget — és ez eddig tsalhatatlan igazság; és az-is bizonyos, hogy a' Porta és az Ausztriai Ház között való békefség munkája a' leg-jobb reménység' pennája orra alatt lévén, a' Serviai fegyver-nyugvás békefséggel vífelős. — Moldova már a' miénk; innen ki agyaltúk a' Törököket; Oláh-ország most jö a' pátzba: itt Hertzeg Kóburg és H. *Hohenlohé* H. *Mauroyéni* Uramat minden órán rövidebb porázra fogván, a' *Paszzarovia* békefség' kötése-szerint, a' Porta vízfza-adjá nékünk egy puska-tserfzentés nélkül *Belgrádot Szervíával* edgyütt; mivel a' F. Tsászári békefség punktumok között már-is e' mondatik lenni elsőnek; és így nékünk a' Portával békefségünk lévén, lássa ő akár mit tsináljon mással — tsak velünk a' Békefség kötésben kereskedésbéli kötést-is tégyen; mellyekhez a' reménység a' héten állott talpra. A' Spanyol és más Udvarak-is ebben fáradhatatlanúl dolgoznak.

Valamint mindenkor, ugy a' jelen-való időben is fok Frantzia Tíztek vagynak Bétsben; még pedig nagy ranguak. A' nagyobbak közzül ezek egy néhányon a' napokban Bétsben bizonyos Gavallérok' és Dámák múlottságos Tárfaságokba menvén Frantzia hadi-köntösben, illy szép térd és fő hajtáfsal fogodtatának: „Az Uraknak tetsék vízfzameneni! és más akármi forma köntösben öltözvén, a' mi gyülekezetünkben meg-jelenni — szívesen látjuk; de ezen hiteszeget Uniformisban, melyben a' magok Királyok ellen pártot ütöttek, mint gyalázatos köntösben, a' mi gyülekezetünkben meg-nem jelenhetnek. Edgy hofzszú orral tére minde-
nik

nik-vizfza! — Edgy *Baumgartner* nevű Gonofztó
 pő, ki itt Bétsben egy nagy Méltóságú Udvarban
 már egy darab időtől fogva igen meg-hitt ember
 vala, 100-ezer forintnál több pénzel szökék meg a'
 napokban.

Egy igen szomorú hir Budáról. „Gróf *Jankovits* a' *Septem-virális* Táblának Præfesse, már egy
 darabb időtől fogva olly terhes nyavallyában fek-
 szik vala, hogy a' múlt héten Bétsben Orvasi Ta-
 nátsot is tarttának eránta — Sőt egynéhány na-
 pokkal egy hires Doktort is küldének-le orvoslásá-
 ra; már ma az a' hire Bétsben, hogy egy Staféta
 érkezett volna, mely ezen nagy Méltóságnak halá-
 láról hozott volna hirt. — Éppen ebben a' pertzen-
 tésben érkezék-meg azon szomorú hir-is, hogy a'
 Törökök *Orsovánál* bé-ütöttek a' Bánátba; *Méhéd-
 diát* és *Zalatnát* el-foglalták — Ezen dolog eddig
 bizonyos — mi lett belöle tovább? ez-után követ-
 kező Levelünkben meg-irjuk. — A' Horváth-orzá-
 gi Táborhoz 20-dikban indul annak Vezére *Pello-
 grini*, és vele edgyütt, tsak alig, ha *Ferentz* fő
 Hertzeg-is nem indul. — A' mi Felséges Urunk már
 4 hetektől fogva olly szemlátomást kezdett vala a'
 maga terhes-nyavallyáiból épülni, hogy már tellyes
 reménységünk vala tökéletes meg-gyógyulásához;
 minthogy mind testében, mind erejében látható kép-
 pen kezdett vala épülni — de oh fájdalom! egyné-
 hány napoktól fogva, megint ujj változásait érzi ő
 Felsége; noha nem olly térhesenn, mint ennek-elöt-
 te; mert most az ágyban tsendesebben nyughatik.
 — A' mit ezen Levelünkben elől a' Pruszszus Ki-
 rály

rály Bétsben lévő fiáról irtunk vala, már most tudjuk ezt kiről kellett volna írunk. Nem a' Prufzszus Király fia ez, hanem egy Uralkadó Szász Hertzeg *Anhalt Getten*; két fiaival vagyon itt Bétsben; kik mind ketten a' Ts. Királyi Tábornál Kapitányokká tétettek ő Felségétől. Ezen Hertzeg 47 igen nagy Szász legény tselédjivel jött ide, és 15-töt közülük Magyar Húzfár köntösbe öltöztet: világos kék mentéjek, veres nadrágok és dolmányok léfzen, farga tsizmájok, kék övek fejer gombokra; minthogy az egész köntös linorazatja fejer, fekete tsákó Süvegek czüft palzamántal. Vagynak nekünk most több nagy méltóságú idegen Vendégeink is Bétsben; de ezekről ezután bővebben; mert a' nyakunkra gyült a' fok tudni való hir, 's még többet várunk!!

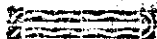
Buda 10. Aug. Éppen ma tartaték Ts. Királyi Vezér B. *Ortzy Lörintz* Urnak halotti tisztefsége. Ezen nevezetes Ur született vala 9-dik August. 1718-ban — 1741-ben, a' Prufzszus haboruban fok Hazabéli fel-ült Sergeknek Vezére vala; és az 1756-ban támodott haboruban Obestere vala a' maga által fel-állittatott *Palatinusi* Húzfár Regimentnek, és egy Vitéz hadi-férfinak borostyán koszorúit aratta. Ezen haború alkalmatofságával, hól ő kardjával, vérével és életével áll vala az ellenség előtt a' maga Királynéjáért, minden pénz nélkül 100 fegyver-vifelő legény alá való lovát ajándékoza a' *Nádasdi* Sergének a' maga Ménefséből. Véghetetlen érdemeiért Generál fő Stráfa-mesferré téteték. A' haború után pedig 1766-ban N. Abanjj Vármegyének

fő Ispánnyává és *Admistrátorává*. Ezen hivatalát egészízen 20 esztendőig mindeneknek meg-elégedéséig böltsen folytatta mind addig, míg az ő Felsége kegyelmes engedelmével maga fiának B. *Ortzy László* Urnak által-engedte. Ez alatt az idő alatt, sok ölzve-szött font F. Királyi Kommissokat végzett Szerentséfen, melly érdemeiért, a' molton Uralkodó Felség által, a' Szt. *István* Rendének Komendátorává tétetett. Szerette a' Tudományt, és kivált a' maga Nemzeti Nyelvének igen nagy Olzlopja vala, mellyen egynéhány környéket tulajdon kezével-is irt vala. Az egész Nemzet előtt egy nagy lelkü, és különös érzékenységekkel Hazáját és Nemzetét Szerető, azt bölzagittani kívánó Hazafiúnak tartatott: az emberi-Szeretettel buzgott: minden rokainak Bédes Attyok volt; kinek halálában vett szomorúságunkat egyedül tsak az enyhítheti, hogy magához hafanló fiát hagyott a' Hazának.

Ujj-Palánka 4-dik Aug. — — — — itt többet nem írunk; mert a' Budai Ujságban is tsak ennyi van erről; de jelent ez-is valamit!!

Grádiska 1. Aug. „Tegnap érkezék F. M. B. *Laudonhoz* egy Kurir Bétsből; mely azt a' feleletet hozta, hogy a' Feldmarfal innen mozdúljon; és leg-ottan parantsolat-is adaték, hogy ezen Tábör magát útnak készitvén, 3 osztályokban Szerim felé induljon. Az első osztály indul honap t. i. Aug. 2-dikán, a' második 6-dikban, a' 3-dik osztály pedig, a' Hadi-Kantzelláriával edgyütt 10-dikben; még pedig ugy, hogy a' ki-tsinált útozás módja-szerint, 20 dikban a' ki-readelt helyen léfzünk. A'
mely

mely része a' Tábornak itt marad, F. M. L. Gróf *Mitrovski* alatt lészzen. — Mindenütt mozgás, ágyúzás és ellenséges indulatok szemléltetnek a' széleken — vagy minden órán békefésűnk lészsz, vagy fellobban már most a' hadi-tüz.

Edgy nevezetes jegyzés. — „ A' mi Nemes ifjainknak felneveltetésekben az-is egy tetemes hijjanság vala mind eddig, hogy ezek, a' magok Tanuló-társaikon kívül alig nyerhetnek vala másokkal esmerettséget az Országban, a' honnan a' fel-nöttek között olly nagy vala az esmeretlenség, hogy tsak a' szomszéd Vármegyebélieket-is, mintegy más Országbélieknek gondolják vala: pedig melly fok okokra nézve légyen szükséges ez az Országban való esmerettséges szövetség ki-ki által-látja! A' mostani N. Ifjak, dicséretes igyekezettel utaznak számon már az országban, és a' távúllabb lévő Uraságokkal mind magokat meg-esmertetik, mind magok azoknak esmerettségekre jutnak. Leg-közelebb Mélt. Szt. Györgyi *Horváth Sigmund* Ur Tanácsos Urnak idősbb fia *Horváth Sigmund*, Iskoláit dicséretesen el-végezván, ezen napokban indul meg Bétsből, utazó Társa Tiszt. *Keszthelyi László* Urral az Orzágnak meg-járására, hogy előbb tulajdon Hazáját esmerje, míg idegen földnek' esmerettségre jutni kívánna. Meg-járja a' Bánya Várolokat; tisztetére és udvarlására lészzen minden Vármegyebéli V. Ifjány és fő Notárius 's más nevezetesebb Tiszt-vifelő Uraknak; a' nevezetesebb Familiáknak, hogy azoknak esmerettségekre juthassan. Mely előre néző böldeg ohajtás ez!! hogy bár a' mi főbb fámillijú ifjaink mind ezen példát követnék!!